

ДЕМЧУК ТЕТЯНА ІГОРІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри аграрного, земельного та екологічного права

ДОСТУП ДО ЕКОЛОГІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ЕСТОНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

Проблеми вільного доступу до інформації соціальної, економічної чи політичної стали надзвичайно актуальними, адже інформація відіграє важливу роль в житті людини, впливає на характер сучасної думки та мислення. Доступ до екологічної інформації не є винятком. Тому законодавчі органи різних країн світу постійно вдосконалюють діюче законодавство задля кращої поінформованості громадян та збереження благополучного довкілля.

Після розпаду Радянського Союзу кожна з колишніх республік розбудовуючи демократичну правову державу, почала оновлювати правові норми, в тому числі й ті, що регламентують екологічну поінформованість громадян.

Доступ до екологічної інформації у Естонській Республіці регламентується наступними законодавчими актами: Конституцією Естонської Республіки від 28 червня 1992 р., Загальної частиною Закону Естонської Республіки про екологічний кодекс від 16 лютого 2011 р., Законом Естонської Республіки про інформаційні послуги від 14 квітня 2004 р., Законом Естонської Республіки про публічну інформацію від 15 листопада 2000 р. та іншими.

Відповідно до ст. 44 Конституції Естонської Республіки «кожна людина має право вільно отримувати інформацію, яка поширюється для громадського користування. Всі органи державної влади, органи місцевого самоврядування та їхні посадові особи за законом зобов'язані надавати естонським громадянам інформацію про свою діяльність на прохання своїх громадян, за винятком даних, публікація яких заборонена законом або призначена виключно для внутрішнього використання. Відповідно до встановленого законом порядку, естонський громадянин має право ознайомитися з інформацією, що міститься в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, а також у архівах державних та місцевих органів влади» [1].

Основним спеціальним нормативно-правовим актом, який регулює право на доступ до екологічної інформації є Загальна частина Закону про екологічний кодекс від 16 лютого 2011 р., який регламентує процедуру отримання екологічної інформації, строки, підстави відмови тощо. Відповідно до ст. 23 Загальної частини Закону про екологічний кодекс – кожна людина має право на навколишнє середовище, яке відповідає його або її потребам для здоров'я та благополуччя, до якого він або вона піддається [3].

Аналіз діючого законодавства Естонської республіки дає змогу зробити висновок, що екологічна інформація – це інформація в письмовій,

видимій, звуковій, електронній або будь-якій іншій матеріальній формі, що стосується:

1) елементів навколишнього середовища, таких як повітря, атмосфера, вода, ґрунт, земля, ландшафти та природні території, включаючи водно-болотні угіддя; стан морських вод, природне різноманіття та взаємодія між компонентами природи, включаючи генетично модифіковані організми;

2) такі фактори, як речовини, енергія, шум, пробліскове світло, вібрація, радіація або відходи, включаючи радіоактивні відходи та викиди, які впливають або можуть вплинути на елементи навколишнього середовища;

3) заходи, включаючи адміністративні заходи, такі як законодавство, плани, програми, екологічні угоди та заходи, які впливають або можуть вплинути на елементи та фактори навколишнього середовища, а також заходи або діяльність, спрямовані на захист цих елементів навколишнього середовища;

4) звіти про виконання екологічного законодавства;

5) аналіз доходів і витрат та інших економічних аналізів і прогнозів, що використовуються в заходах і діях;

6) здоров'я та безпеку людини, включаючи забруднення питної води та харчового ланцюга [3].

Кожен громадянин має право вимагати надання йому публічної інформації про довкілля, шляхом подання заявки на роз'яснення відповідно до Закону про реагування на Меморандум про взаєморозуміння та запиту на роз'яснення або на підставі Закону про публічну інформацію або іншого акту. Для того, щоб отримати необхідну інформацію особа повинна подати запит в усній чи письмовій формі (особисто, поштою, факсом або електронною поштою). Обов'язковими елементами запиту згідно параграфа 14 Закону Естонської Республіки про публічну інформацію повинні бути: прізвище та ім'я особи або найменування установи, яка вимагає надання інформації; контактну інформацію для відповіді (поштову або електронну адресу або номер факсу або телефону); бажану форму відповіді; зміст необхідної інформації [2].

При цьому законодавство не зобов'язує особу, яка вимагає надання інформації, розкривати мету свого запиту або іншим чином обґрунтовувати запит. Окрім того, чітко регламентовані підстави відмови від надання екологічної інформації, а саме: якщо розкриття інформації може завдати шкоди правам інтелектуальної власності; якщо інформація надається добровільно адміністративному органу без юридичного зобов'язання, а особа яка володіє інформацією не погоджується на випуск екологічної інформації [3].

Інший алгоритм дій реалізується при виникненні реальної екологічної небезпеки, а також при виникненні істотної ймовірності значного негативного впливу на довкілля, викликаного природними факторами. В такому випадку інформується будь-яка особа, яка може постраждати від цих негативних факторів, з метою реалізації її права самостійно мінімізувати шкідливий вплив на здоров'я.

Таку інформацію зобов'язане надавати Міністерство охорони навколишнього середовища Естонської Республіки. Вона передається засобами масової інформації або шляхом розповсюдження в мережі Інтернет або будь-яким іншим чином, що забезпечує її ефективну публічність. Якщо стане очевидним, що небезпека відсутня або ліквідована, адміністративний орган, який повідомив про небезпеку, зобов'язаний повідомити про відсутність небезпеки. Загальними вимогами для екологічної інформації є забезпечення її доступності, своєчасності, зрозумілості і точності.

Проте, існують певні недоліки естонського законодавства у визначеній сфері, а саме відсутність єдиного нормативно-правового акту, що регламентував би весь комплекс питань пов'язаних з реалізацією права на доступ до екологічної інформації.

У підсумку можна відзначити, що екологічна інформація є різновидом публічної інформації; порядок її отримання та/або надання детально регламентується діючим законодавством Естонської Республіки, яке є досить прогресивним та має тенденцію до постійного удосконалення.

Список використаної літератури:

1. Конституція Естонської Республіки від 28.06.1992 р. // Режим доступу: <https://www.riigiteataja.ee/akt/633949>
2. Закон Естонської Республіки про публічну інформацію від 15 листопада 2000 р. // Режим доступу: <https://www.riigiteataja.ee/akt/115032019011>
3. Загальна частина Закону про екологічний кодекс від 16 лютого 2011 р. // Режим доступу: <https://www.riigiteataja.ee/akt/126062018012>

Ключові слова: екологічна інформація, інформація про стан довкілля, законодавство Естонської Республіки, запит.

Ключевые слова: экологическая информация, информация о состоянии окружающей среды, законодательство Эстонской Республики, запрос.

Key words: ecological information, information on the state of the environment, legislation of the Republic of Estonia, request.